

OPETTAJIEN OSAAMISKUVAUS

Lukutaito-opetus aikuisille,
joiden äidinkieli on jokin muu kuin
pohjoismainen kieli

JOHDANTO

ämä on ensimmäinen pohjoismainen kuvaus osaamisesta, jota opettajat tarvitsevat opettaessaan luku- ja kirjoitustaitoa aikuisille, joiden äidinkieli on jokin muu kuin pohjoismainen kieli. Lukutaidon opettaminen aikuisille edellyttää opettajalta sekä pedagogista ja didaktista osaamista että perustietoja toisen kielen oppimisprosessista. Osaamisen kuvaus koostuu kuudesta eri osa-alueesta, joita konkretisoidaan selkeästi määriteltyjen tietojen ja taitojen sekä toimintojen kautta. Pohjoismaisen Alfarådet-verkoston laatima kuvaus pyrkii määrittelemään yksityiskohtaisesti niitä kompetensseja, joita lukutaito-opettajat haastavassa tehtävässään tarvitsevat.

Alfarådet, pohjoismainen aikuisten luku- ja kirjoitustaitoverkosto,
toukokuu 2013

ALFARÅDET, Pohjoismainen aikuisten luku- ja kirjoitustaitoverkosto

Pohjoismainen koordinaattori Helga Arnesen,
www.alfaradet.net

Sisältöasiantuntijat

Qarin Franker

sähköposti: qarin.franker@svenska.gu.se
filosofian tohtori, ruotsi toisena kielenä -oppiaineen
apulaisprofessori, Göteborgin yliopisto,
ruotsi toisena kielenä -oppiaine (ISA), Ruotsi

Lilly Christensen

sähköposti: lilly@humleby.dk
Tanska toisena kielenä- ja dysleksiaopettaja
Tanskan kielen ja psykologian maisteri
Frederiksbergin aikuiskoulutuskeskus (VUF), Tanska

Taitto: Gekkografia / Marika Elina Kaarlela
ISBN: 978-952-7140-58-1

Kompetenssikuvauksen suomenkielinen käännös
on laadittu vuonna 2018.

ESIPUHE

ksi Alfarådet-verkoston keskeisimmistä tehtävistä on kehittää aikuisten lukutaiton opetuksen laatua. Verkosto on havainnut, että erityisesti opettajien kompetenssien kehittäminen ja sitä kautta opetuksen laadun parantaminen on tarpeen.

Verkosto julkaisi raportin pohjoismaisesta lukutaidon opetuksesta vuonna 2007 (päivitetty 2009 ja 2012). Raportti ja sitä täydentävät tutkimukset ovat osoittaneet, että useimmissa Pohjoismaissa on hyvin vähän muodollisia opettajien osaamisvaatimuksia, vain harvoja kuvauksia ja opetussuunnitelmia sekä vain vähän ohjausta aikuisten lukutaidon opetukseen erikoistuvien opettajien koulutukseen. Useissa Pohjoismaissa ei myöskään ole määritelty lukutaidon opettajan pätevyysvaatimuksia. Alfarådet-verkosto on laatinut kuvauksen opettajien kompetensseista tukeakseen lukutaidon opetusta ja luodakseen siten suotuisimmat olosuhteet opiskelijoiden jatko-opintoihin valmistautumiseen, työllistymiseen ja aktiivisena kansalaisena toimimiseen.

Alfarådetin Sandefjordissa vuonna 2012 järjestämässä opettajakonferenssissa pohjoismaiset opettajat ja asiantuntijat keskustelivat opettajien osaamiskuvauksen ensimmäisestä luonnoksesta.

Alfarådet viimeisteli osaamiskuvauksen konferenssiin osallistujien ja useiden eri aikuispedagogiikan, lukutaito-opetuksen sekä toisen kielen oppimisen asiantuntijoiden näkemysten perusteella.

Kompetenssikuvauksen laatimisessa keskeisinä toimijoina ovat olleet filosofian tohtori Qarin Franker, Göteborgin yliopiston ruotsi toisena kielenä -lehtori, joka väitöskirjassaan keskittyi vähän koulutettujen maahanmuuttajien ruotsin opetukseen, sekä Lilly Christensen, joka toimii Frederiksbergin aikuiskoulutuskeskuksessa tanska toisena kielenä- ja lukutaito-opettajana. Molemmilla on pitkä kokemus lukutaidon opetuksen kohderyhmästä.

Osaamiskuvausta voidaan käyttää Pohjoismaissa koulutuksen ja kurssien kehittämiseen ja toteuttamiseen. Alfarådet-verkosto pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan siihen, että kuvausta hyödynnetään opettajien ja osaamisen kehittämisessä lukutaidon opettajille tarjottavissa kouluksissa.

ALFARÁÐET, POHJOISMAINEN AIKUISTEN LUKU- JA KIRJOITUSTAITOVERKOSTO, 2013

Helga Arnesen

Vox, Norwegian Agency for Lifelong Learning, Oslo, Norway

Beate Linnerud

Vox, Norwegian Agency for Lifelong Learning, Oslo, Norway

Peter Villads Vedel

Ministry of Children and Education,
Centre for Quality Supervision and Regulation, Denmark

Lilly Christensen

Voksen Uddannelsescenter Fredriksberg (VUF), Denmark

Qarin Franker

Institute for Swedish as a Second Language (ISA),
University of Gothenburg, Sweden

Inga-Lena Rydén

National Centre for Swedish as a Second Language,
University of Stockholm, Sweden

Pirjo Immonen-Oikkonen

National Board of Education, Helsinki, Finland

Guðmundur Kristmundsson

University of Iceland, Reykjavik, Iceland

Karolina Matras

University of the Faroe Islands, Torshavn, Faroe Islands

TEOREETTINEN VIITEKEHYS

saamiskuvaus perustuu näkemykseen, jonka mukaan lukeminen ja kirjoittaminen eivät ole vain erillisiä opeteltavia taitoja, vaan keskeisiä toimivan viestinnän osia. Lukeminen ja kirjoittaminen ovat jatkuvasti osana sosiaalista kanssakäymistä. Arjessa lukeminen ja kirjoittaminen tapahtuvat usein digitaalisesti. Niihin sisältyy monimuotoisten tekstien lukemisen ja kirjoittamisen lisäksi muodollisempi puhuttu kieli ja arkielämässä tarvittavat numeeriset taidot.

Lukutaidon opettajien kohderyhmänä ovat aikuiset opiskelijat, joilla on suoraa tai välillistä kokemusta kirjallisen viestinnän käytännöistä. Onkin luonnollista, että opetus nojaa opiskelijan omiin resursseihin ja elämäkokemukseen. Arkielämän yhdistäminen opetukseen tukee opiskelijoita uusista kielen ja viestinnän haasteista selviämässä.

Opetuksen tulisikin antaa opiskelijoille luku- ja kirjoitustaito, joka vahvistaa heidän omia voimavarojaan ja sisältää aktiiviteetteja, jotka kohentavat opiskelijoiden käytännöllisiä tekstinkäyttötaitoja ja joissa

painotetaan merkityksen tuottamista ja ymmärtämistä. Opiskelijoille tulisi myös antaa keinoja laatia ja ymmärtää erilaisia tekstejä sekä oppia arvioimaan niitä.

Seuraavat näkökulmat ovat keskeisiä opiskelijoiden arkielämän huomioivalle ja heidän voimavarojaan vahvistavalle opetukselle:

1. *Keskinäinen kunnioitus:* Opettajan ja opiskelijan välinen kunnioitus ilmenee mahdollisuutena käyttää ja kehittää kaikkia opiskelijan kielellisiä resursseja, myös hänen äidinkieltään, jotta oppiminen tehostuisi ja kieli-, luku- ja kirjoitustaito kehittyisivät.
2. *Mielekkyyys ja käytettävyys:* Koulutuksen sisällön, rakenteen ja oppimateriaalien tulisi sopia opiskelijan nykyiseen ja hänen toivomaansa elämäntilanteeseen.
3. *Osallistuminen ja henkilökohtainen vastuu:* Opiskelijan tulisi osallistua oppimisprosessiin ja ottaa siitä henkilökohtainen vastuu, sillä se lisää hänen motivaatiotaan, sitoutumistaan ja itsetuntoaan.

REFERENCES:

- BARTON, David, 2007. *Literacy. An Introduction to the Ecology of Written Language*. Oxford: Blackwell Publishers.
- BAYNHAM, Mike, 2006. Agency and contingency in the language learning of refugees and asylum seekers. *Linguistics and Education*, 17(1), s.24–39. Baynham, (2006) "Student agency and teacher contingency"
- FRANKER, Qarin, 2011. *Litteracitet och visuella texter. Studier om lärare och kortutbildade deltagare i sfi*. Stockholms universitet. Doktorsavhandlingar i Språkdidaktik 1/Dissertations in Language Education 1 <http://su.diva-portal.org/smash/searchlist.jsf?searchId=1> (Abstract and summary in English)
- JANKS, Hilary, 2010. *Literacy and Power*. New York and London: Routledge, Taylor and Francis group.
- STREET, Brian, 2000. Literacy events and literacy practices: theory and practice in New Literacy Studies. In: Martin-Jones, M. & Jones, K. (Eds.), 2000. *Multilingual Literacies*. Studies in written Language and literacy 10. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- WAHLGREN, Bjarne, 2010. *Voksnes laereprocesser. Kompetenceudvikling i uddannelse og arbejde*. Köpenhamn: Akademisk Forlag

LUKUTAIDON OPETTAJIEN OSAAMISALUEET

Luku- ja kirjoitustaito globaalista, paikallisesta ja yksilöllisestä näkökulmasta

Aikuisten muodollinen oppiminen luovassa ja kriittisessä oppimisympäristössä

Materiaaleja aikuisoppijoille

Suullisten viestintätaitojen opettaminen ilman kirjallista tukea

Alkava ja funktionaalinen luku- ja kirjoitustaito

Numeeriset taidot

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO GLOBAALISTA, PAIKALLISESTA JA YKSILÖLLISESTÄ NÄKÖKULMASTA

Teoreettiset ja didaktiset näkökohdat ja lähestymistavat

OPETTAJAN OSAAMINEN

Opettaja soveltaa päivittäisessä opetuksessa erilaisia luku- ja kirjoitustaidon opetuksen teorioita, jotka perustuvat psykologian, kielitieteen ja sosiologian tutkimustietoon sekä kielipoliittikkaan, ja muodostaa tämän pohjalta omia opetuskäytäntöjään. Opettaja on myös tietoinen siitä, kuinka yksilön ja yhteiskunnan luku- ja kirjoitustaitoon liittyvät arvot ja asenteet vaikuttavat koulutuspoliittisiin asiakirjoihin, opetuksen suunnitteluun, sisältöön ja tavoitteisiin sekä osallistujien elämään ja tulevaisuuden näkymiin.

TIEDOT

Opettaja

1. tietää, että luku- ja kirjoitustaito on monimutkainen käsite, ja pystyy keskustelemaan luku- ja kirjoitustaidosta historiallisesta, kielipoliittisesta, sosiokulttuurisesta ja kielitieteellisestä näkökulmasta
2. tuntee puhutun ja kirjoitetun kielen yhtäläisyydet ja erot sekä yksikielisessä että monikielisessä ympäristössä
3. on tietoinen erilaisista kirjoitusjärjestelmistä sekä niiden historiallisesta kehityksestä, periaatteista ja keskinäisistä nykysuhteista
4. tietää, kuinka yhteiskunnan muuttuvat viestintätavat vaikuttavat muodollisen luku- ja kirjoitustaidon opettamisen sisältöön ja rakenteeseen
5. tietää, kuinka yhteiskunnan näkemykset luku- ja kirjoitustaidosta sekä monikielisyydestä vaikuttavat luku- ja kirjoitustaidon opettamisen sisältöön ja rakenteeseen
6. on muodostanut näkemyksen siitä, kuinka opiskelijoiden aikaisemmat kokemukset kielen kirjallisesta käytöstä ja muodollisesta koulutuksesta sekä heidän nykyiset tavoitteensa ja tarpeensa vaikuttavat opetuksen sisältöön ja rakenteeseen

7. on tietoinen oppimisen psykologisista ja fyysisistä esteistä, kuten traumaperäisistä stressihäiriöistä ja tavallisimmista näkö- ja kuulovammoista.

TAIDOT JA TOIMET

Opettaja

1. hyödyntää johdonmukaisesti luku- ja kirjoitustaitoa koskevaa tietämystään tehdessään pedagogiikkaa, didaktiikkaa ja menetelmiä koskevia päätöksiä
2. hyödyntää tietämystään siitä, miten yhteiskunta suhtautuu luku- ja kirjoitustaitoon suunnitellessaan opetusjärjestelyjä sekä opetuksen sisältöä ja muotoa
3. osoittaa olevansa tietoinen ja kiinnostunut opiskelijoiden taustasta, nykytilanteesta ja oppimispotentiaalista ja ottaa kyseiset asiat huomioon suunnittelussa ja opetuksessa
4. ymmärtää, että osallistujien äidinkielen/ensimmäisen kielen osaaminen ja taidot vaikuttavat toisen kielen kirjalliseen oppimiseen, ja ottaa tämän huomioon.

AIKUISTEN OPPIMINEN LUOVASSA JA KRIITTISESSÄ OPPIMISYMPÄRISTÖSSÄ

Opettajien harkittu toiminta ja opiskelijoiden oppimistavoitteet

OPETTAJAN OSAAMINEN

Kun opettaja on vuorovaikutuksessa opiskelijoiden kanssa, hän osoittaa olevansa tietoinen ja kiinnostunut opiskelijoiden taustoista ja muuntaa näiden tavoitteet ja mieltymykset opetustavoitteiksi. Opettaja mukauttaa sisällön, didaktiikan ja menetelmät opiskelijoiden tasolle ja luo kannustavan ja luovan aikuisoppimisympäristön keräämällä jatkuvasti uutta tietoa ja arvioimalla omia opetuskäytäntöjään.

TIEDOT

Opettaja

1. on tutustunut aikuisten oppimiseen
2. on hankkinut ajantasaista tietoa opiskelijoiden sosiaalisesta, kulttuurisesta ja kielellisestä taustasta
3. on hankkinut ajantasaista tietoa opiskelijoiden asemaan uudessa kotimaassa liittyvistä tekijöistä, jotka saattavat vaikuttaa heidän opintojensa sisältöön ja edistymiseen
4. on tietoinen siitä, millaisia tekstejä opiskelijat kohtaavat arkielämässään
5. tietää, miten opiskelijoiden edistymistä luku- ja kirjoitustaidossa kartoitetaan ja analysoidaan
6. tietää, miten mukautettuja opetustavoitteita laaditaan yhdessä opiskelijan kanssa.

TAIDOT JA TOIMET

Opettaja

1. luo oppimisympäristön, joka perustuu aikuispedagogiikan periaattei-

siin, ja käyttää aikuispedagogiikkaan sopivia opetusmenetelmiä

2. tekee oppimisen helpottamiseksi yhteistyötä tulkin, opiskelijan oman äidinkielenopettajan ja muiden henkilöiden kanssa, jotka puhuvat opiskelijan äidinkieltä
3. auttaa opiskelijoita hyödyntämään äidinkielen taitojaan kohdekielen oppimisen tukena
4. muuntaa opiskelijoiden tarpeet ja mieltymykset opetustavoitteiksi
5. varmistaa, että opiskelijat ymmärtävät koulutuksen kokonaistavoitteet, välitavoitteet ja päivittäiset tavoitteet
6. käyttää opetusmenetelmiä, jotka edistävät opiskelijoiden aktiivista osallistumista ja antavat opiskelijoille mahdollisuuden hyödyntää omaa kokemustaan
7. laatii yhdessä opiskelijoiden kanssa yhteisen metakielen, jota he voivat käyttää keskustellessaan opetus- ja oppimisprosesseista
8. arvioi omaa opetustaan, opiskelijoiden edistymistä, menetelmiä ja materiaaleja.

MATERIAALEJA AIKUISOPPIJOILLE

Monimuotoinen, ajantasainen ja haastava materiaali

OPETTAJAN OSAAMINEN

Opettaja osaa analysoida kriittisesti, valita ja hyödyntää asiaankuuluvia opetus- ja oppimismateriaaleja, jotka on mukautettu opiskelijoiden toiveiden, tarpeiden sekä nykyisen ja tulevan tilanteen mukaisiksi.

TIEDOT

Opettaja

1. on tietoinen ajankohtaisista opetusmateriaaleista, jotka sopivat aikuisopiskelijoiden kieli-, luku- ja kirjoitustaidon kehittämiseen
2. tietää, miten kuvat, symbolit, tekstit, äänet ja muut merkityksiä kantavat merkit välittävät viestijä opiskelijoiden jokapäiväisessä ympäristössä ja miten opiskelijat vastaanottavat kyseiset viestit
3. tuntee kuvien ja visuaalisten tekstien osat ja tehtävän
4. on tietoinen aikuisille tarkoitetuista helppolukuisista teksteistä ja tuntee ne hyvin
5. tuntee tieto- ja viestintäteknologiaa, nykyisiä digitaalisia työkaluja ja mediaa sekä on perehtynyt siihen, miten opiskelijat käyttävät niitä ja miten niitä voi hyödyntää opetuksessa.

TAIDOT JA TOIMET

Opettaja

1. valitsee opetusmateriaalit ja muut opetusresurssit kyseessä olevan ryhmän vaatimusten perusteella
2. käyttää opetuksessa materiaaleja, joita opiskelijat kohtaavat arkielämässään
3. valitsee materiaalia, joka haastaa opiskelijoita ja rohkaisee kriittiseen ja kyseenalaistavaan asenteeseen eri tyyli- ja lajeihin kuuluvia tekstejä kohtaan
4. laatii ajantasaista opetusmateriaalia opiskelijoiden äidinkielenopettajien tuella ja yhteistyössä opiskelijoiden kanssa
5. käsittelee kuvien tulkintaa järjestelmällisesti ja tukee opiskelijoiden kuvanlukutaitoa
6. pystyy analysoimaan erityyppisiä tekstejä luettavuuden näkökulmasta
7. pystyy mukauttamaan tekstejä kulloisellekin tietotasolle käyttämällä lukemiseen liittyviä pedagogisia menetelmiä ja luettavuuden periaatteita
8. pystyy analysoimaan monimuotoista materiaalia monikulttuurisen aikuisen näkökulmasta
9. hyödyntää opetuksessa tavallisimpia digitaalisia työkaluja, kuten älypuhelimia, tabletteja ja älytauluja.

SUULLISTEN VIESTINTÄTAITOJEN OPETTAMINEN ILMAN KIRJALLISTA TUKEA

OPETTAJAN OSAAMINEN

Opettaja kehittää yhteistyössä opiskelijoiden kanssa heidän suullisia viestintätaitojaan ilman kirjallista tukea tai vain vähäisellä kirjallisella tuella ja perustaa toimintansa nykyiseen (kieli)tutkimukseen sekä aikuisopiskelijan kieliresursseihin, kulttuuriseen taustaan ja viestintätarpeisiin.

TIEDOT

Opettaja

1. tuntee puhutun kielen, sen rakenteen, kieliopin ja toiminnan edellytykset
2. on perehtynyt fonologisen tietoisuuden merkitykseen
3. on hankkinut asiantuntemusta suullisen kielitaidon kehittämisen ja opettamisen osa-alueista: toisen kielen ääntämisestä, prosodiasta, pragmatiikasta, kieliopista ja sanastosta ilman kirjallista tukea
4. tuntee sopivat vaiheet ja menetelmät, joiden avulla sanoja opitaan ilman kirjallista tukea
5. on tutustunut suullisen kielitaidon analysointiin ja arviointiin
6. tuntee suullisen viestinnän eri tasojen hallinnan merkityksen yksilölle, ryhmälle ja koko kurssille
7. on hankkinut kontrastiivista tietämystä kulttuurisista keskustelumalleista ja kieli-rakenteista sekä autenttisten keskustelujen piirteistä
8. tuntee suullisen ja digitaalisen viestinnän mallit
9. on tietoinen vallan kielellisistä ilmenemis-muodoista suullisissa viestintätilanteissa.

TAIDOT JA TOIMET

Opettaja

1. käyttää menetelmiä ja materiaalia, jotka on tarkoitettu suullisen viestinnän opettamiseen ilman kirjallista tukea tai vähäisellä kirjallisella tuella
2. valitsee yhdessä opiskelijoiden kanssa sopivia graafisia materiaaleja ja muita monimuotoisia materiaaleja ymmärtämisen tueksi
3. käyttää menetelmiä, jotka kehittävät oppilaan ääntämistä, prosodiaa, fonologista tietoisuutta ja suullisia viestintätaitoja
4. käyttää opiskelijoille kohdennetun omaa ja opiskelijoiden äidinkielen opettajien tietoa eri kielten äännejärjestelmistä
5. käyttää opetuksen lähtökohtana autenttisia keskustelutilanteita, jotka kumpuavat opiskelijoiden arkielämän kokemuksista
6. kehittää järjestelmällisesti opiskelijoiden käytännön keskustelutaitoja sekä selventää ja kertoo kulttuurisesti hyväksyttävistä keskustelustrategioista kontrastiivisesta näkökulmasta
7. valitsee opetukseen ja käyttää opetuksessa digitaalisen median välineitä, kuten älypuhelimia, tabletteja, tietokoneita ja älytauluja.

ALKAVA JA TOIMINNALLINEN LUKU- JA KIRJOITUSTAITO

OPETTAJAN OSAAMINEN

Opettajalla on teoreettista ja didaktista tietämystä, joka koskee ensimmäisen ja toisen kielen luku- ja kirjoitustaidon kehitystä, ja hän osaa muuntaa tietämyksensä aikuisille sopivaksi, haastavaksi ja viestintään perustuvaksi luku- ja kirjoitusympäristöksi, jossa hyödynnetään opiskelijoiden arkielämään sopivia ja opiskelijoiden kannalta merkityksellisiä monimuotoisia tekstejä.

TIEDOT

Opettaja

1. on perehtynyt ensimmäisen ja toisen kielen luku- ja kirjoitustaidon kehitystä käsitteleviin teorioihin
2. on perehtynyt yhtäläisyyksiin ja eroihin, joita lapsilla, nuorilla ja aikuisilla on ensimmäisen ja toisen kielen kirjallisessa kehityksessä
3. tuntee luku- ja kirjoitustaidon tutkimuksen keskeiset käsitteet
4. on tietoinen suhteesta, joka on suullisen kielen hallinnan ja luku- ja kirjoitustaidon opetuksessa käytettävän kielen, sisällön ja menetelmän valinnan välillä
5. on tietoinen erilaisista kirjoitetun kielen järjestelmistä ja kirjoitetun kielen nykykäytännöistä
6. tietää, miten kirjoitettu kieli on vuorovaikutuksessa äänen, kuvien ja muiden semiootisten resurssien kanssa viestittäessä
7. ymmärtää, kuinka tärkeää kirjoitetun kielen tietoisuuden kehittäminen on luku- ja kirjoitustaidon jatkuvan kehittymisen kannalta
8. on perehtynyt sekä psykolingvistiin että sosiokulttuurisiin lukustrategioihin (alhaalta ylös / ylhäältä alas, synteettinen/analyttinen) ja tietää, millaisessa vuorovaikutuksessa ne ovat keskenään ja miten niitä voidaan tukea opetuksessa
9. tietää, miten juuri opittua kirjallista kielitaitoa voi kehittää ja käyttää yhteiskunnan eri aloilla sekä opiskelijoiden arkipäivän elämässä ja työssä
10. tuntee lukihäiriön yleisimmät oireet ja on tietoinen myös muista kirjoitustaidon oppimisen esteenä olevista psyykkisistä ja fyysisistä esteistä.

TAIDOT JA TOIMET

Opettaja

1. tarjoaa luovan kirjallisen kieliympäristön, metalingvistisiä keskusteluja ja tukea kaikilla opiskelijoiden puhumilla kielillä
2. selvittää, millaista on ollut opiskelijan aiemmassa elämässä / kotiympäristössä puhuttu ja kirjoitettu kieli, lukusuunta sekä luku- ja kirjoitustavat ja millaisessa roolissa nämä ovat olleet
3. käyttää luku- ja kirjoitustaidon opetuksen perustana erilaisia monimuotoisia materiaaleja, jotka on muokattu aikuisten viestintätarpeisiin sopiviksi ja jotka sopivat heidän arkielämäänsä ja työhönsä liittyviin tilanteisiin
4. kehittää järjestelmällisesti opiskelijoiden tietoisuutta kirjoitetusta kielestä auttaakseen heitä ymmärtämään kyseisen kielen kirjoitetun muodon
5. analysoi aikuisten toisen kielen opiskelijoiden kirjoitustaidon kehittymistä
6. käyttää luku- ja kirjoitustaidon kehittämisessä hyväksi koettuja menetelmiä, jotka on mukautettu jokaisen opiskelijan tarpeisiin, opiskelutyylisiin ja taitotasoon sopiviksi
7. korostaa lukemisen ja kirjoittamisen asemaa hyödyllisinä viestintävälineinä, joita opiskelijat tarvitsevat tai saattavat tarvita nykyisessä elämäntilanteessaan
8. suunnittelee, toteuttaa ja arvioi luku- ja kirjoitusopetusta yhteistyössä opiskelijoiden kanssa ja heidän tarpeensa huomioiden
9. seuraa, tukee ja arvioi jokaisen opiskelijan kirjoitustaidon kehitystä motoristen, kognitiivisten ja viestinnällisten taitojen osalta
10. opastaa opiskelijoita kehittämään luku- ja kirjoitusstrategioita, joita opiskelijan on pystyttävä käyttämään itsenäisesti kirjallista kielitaitoa vaativissa tilanteissa muualla kuin opetusympäristössä
11. pyytää apua asiantuntijaopettajilta ja lukemisen pedagogeilta sekä tarvittaessa tekee yhteistyötä heidän kanssaan.

NUMEERISET TAIDOT

OPETTAJAN OSAAMINEN

Opettaja hyödyntää opiskelijoiden kokemuksia numeerisista taidoistaan kehittääkseen viestintään perustuvia numeerisia taitoja, jotka räätälöidään opiskelijoiden arkielämän tarpeiden, yhteiskunnan vaatimusten ja heidän jatko-opintosuunnitelmiensa mukaan.

TIEDOT

Opettaja

1. tuntee numeeristen taitojen käsitteen ja pystyy keskustelemaan siitä
2. tuntee opiskelijoiden käytännön kokemuksia peruslaskutaitoja sisältävistä tilanteista ja sen, miten he selviytyvät niistä
3. on tietoinen dysleksiasta ja siitä, miten se voi vaikuttaa opiskelijan kykyyn oppia peruslaskutaitoja
4. tuntee peruslaskutaitojen oppimisen aikuiskoulutuksen didaktisesta näkökulmasta
5. on tietoinen neljän aritmeettisen laskutoimituksen, prosenttilaskujen ja murtolukujen esiintymisestä käytännön tilanteissa
6. tuntee aikuisille suunnatut menetelmät, joilla kehitetään määriä, lukuja, eri mittaustapoja, ajan esitystapoja, geometrisia muotoja, kaavioita, taulukoita ja erilaisia tilastoja koskevaa osaamista
7. tuntee aikuisille suunnattuja peruslaskutaitoihin liittyviä opetusmateriaaleja
8. tuntee numeerisiin taitoihin liittyvät kielelliset näkökulmat.

TAIDOT JA TOIMET

Opettaja

1. varmistaa oppimisympäristön ja opetustavan, jotka antavat opiskelijoille nykyisiin ja tulevaisuuden opiskelu-, arki- ja työelämän tilanteisiin sopivat numeeriset taidot
2. tarjoaa oppimisympäristön, joka perustuu opiskelijoiden käytännön matemaattisiin taitoihin, edistää kyseisiä taitoja ja kannustaa opiskelijoita käyttämään matemaattista osaamista arkielämässä
3. pystyy käyttämään menetelmiä, joilla kehitetään opiskelijoiden kykyä puhua matematiikasta
4. analysoi aikuisten toisen kielen opiskelijoiden numeeristen taitojen kehittymistä
5. suunnittelee, toteuttaa ja arvioi peruslaskutaitojen opetusta
6. seuraa, tukee ja arvioi jokaisen yksittäisen opiskelijan edistymistä
7. tekee tarvittaessa yhteistyötä opiskelijan äidinkielenopettajan tai asiantuntijaopettajan kanssa.